

Str. 67: dišala *mi* je kakor divjačina (aprum sapiebat) torej prav: imela je duh po — — ali dišala je po — —; dišala *mi* je — — bi pa pomenilo: rad sem jedel. Ibid.: — — nekak ragú (catillum concacatum); bi li ne bilo bolje, da bi vse, kar sledi za ragú do pike, izostalo? Ali pa cattilus concacatus = napolnjena skleda (prim. polne hlače) ali polna skleda neke svinjarije. Str. 81: Svetujem ti, dragica — —; dragica (amasiuncula) pride šele za: v jezo. Posesivnopovratni zaimek je zamenjan s posesivnim: str. 67: če ne priresem mojemu (prav: svojemu) malčku: str. 81: mojega (prav: svojega) sužnja sem poljubil.

Razen nerazumljenega mesta (Liber pater) so vse tukaj omenjene pomanjkljivosti nebitvenega značaja in izginejo nasproti ugodnemu vtisu, ki ga napravi na čitatelja umotvor v svoji celoti. Prevod se bere gladko in zbuja zanimanje od začetka do konca. Želeti bi bilo, da bi ga brali zlasti tisti mnogoštevilniki, katerim kliče na ves glas: Mutato nomine de te fabula narratur (pod drugim imenom se piše resnica o tebi, grdoba!).

Dr. Pipenbacher.

Avgust Strindberg: Ispovesti jednog ludaka. Preveo Djordje Pejanović. Izdanje I. Dj. Djurdjevića. Beograd-Sarajevo. 7 K. Str. 299.

Dj. Pejanović karakterizira v kratkem, a dokaj izčrpno pisanem predgovoru k svojemu prevodu „Ispovesti“ Strindberga, ujevogo literarno delo in zlasti njegove „Izpovedi“ takole: „Proleter sa najosetljivijom aristokratskom dušom; u večitoj borbi za nasušnji lebac; pun strasti i protivnosti; sa snažnim životnim instinktom i sa isto tako snažnim nagonom, da sve ruši, pa i samog sebe; tvrda srca i do krajnosti nežan, kad čuje samo reč ‚dete‘, ‚praznoveran kao ateista‘, čas religiozan, čas mističan, potpuno odan i zauzet duševnim radom; čovek sa dvostrukim Ja, koji je sposoban da vole celom mržnjom svoga srca, čovek sa svim predispozicijama za miran familijaran život, čovek sa jakim spolnim nagonom, čovek koji ne može biti bez blizine ženskog bića, dolazi u konflikt sa spolnošću ne samo svojom nego i sa spolnošću svoje žene, koja je sasvim drukčije vaspitana, koja ima druge poglede na život, društvo, familiju i ženinu ulogu u društvu, u porodici i u braku, i što je najkobnije, sva je predata i zaokupljena spolnim nagonom i njegeva skoro potpuna inkarnacija. — Ova borba između muža i žena, koja se vodi na život i smrt, ili bolje reći: borba duhovnog radnika, da se oslohodi ropstva spolnosti i svoje i svoje žene, siže je „Ispovesti“. — Te „Izpovedi“ so bile napisane v letih 1887—1888 in tvorijo v ciklu Strindbergovih avtobiografskih romanov „Sin dekle“, „Samoten“, „Inferno“ i. dr. eno najstrašnejših knjig. To je strahoviti polom in likvidacija avtorjevega prvega zakona, bankerot tiste velike slepe ljubezni, ki napade mladega dovtetnega duha in ga zastrupi s svojim sladkim strupom. Kakor vsem velikim severnjakom od Ibsena in Björnsona do Hamsona in malone vsem literarnim umetnikom, služi zlasti Strindbergu beseda samo kot najneposrednejši umetniški izraz za samozpoved. V teh „Izpovedih“ je prvič ves Strindberg. Samoroden, enostranski, trd in neizprosni napram samemu sebi in napram nji, ki jo ljubi. Z nezaslišno brezobzirno odkritostjo se je razgalil do krvi, odprl svoje srce in pokazal v brezdanji labirint tiste največje in najslajše muke vseh človeških pokolenj, ki ji je ime ljubezen. Ljubezen moškega do ženske! Na kako priljuden način vara J. J. Rousseau v svojih „Konfesijah“ sebe in čitatelja preko vseh kočljivih mest. Strindberg ne pozna tega priljudnega načina. Z impetuznostjo, ki odbija in privlači, s stopnjevanimi energijami srca in intelekta, z brezprimerno subjektivnostjo,

ki je lastna samo največjim dunovom, zbira in koncentrira vse svoje sile v veliki nepotešljivi borbi proti dvema sovragoma, ki jih ljubi in jih mora ljubiti: proti samemu sebi in proti nji, ki mu je dražja od njega samega. Ta borba, ki se je napram njenu samemu razvila naposled v težko resignacijo in krščanski mističizem — plod modrega samozaničevanja —, in se je napram ženski z vsako novo, goljuvano ljubeznijo le še stopnjevala do kozmičnih paroksizmov, tako da je njegovo veliko, večno ranjeno ljubezen nazivala plehka evropska kritika mizoginstvo, tvori vso vsebino Strindbergovega umetniškega življenja in je najgloblji dih vseh pisateljevih inspiracij in tvorb ter je z ostrimi konturami načrtana v teh njegovih mladostnih „Izpovedih“. Toda Strindberg, modrec, učenjak, umetnik, univerzalen duh, s seizmografsko občutljivostjo svojega živčevja, je bil vendar kakor v mnogoterih panogah znanosti, s katerimi je tešil večno žejo svojega duha, tako posebno v ljubezni samo — genijalen diletant. Poznal je eno samo vrsto žensk, ki jo je vekomaj formiral in oblikoval in variiral v svojih delih. Tip androgine, žensko verolomno, plehko, lascivne nature, vso hlepečo po nadvladi nad moškim. Samo ta tip ženske je privlačil Strindberga in v tem tiči bistvo tragike njegovega zunanega življenja in veliki vzgon njegovega notranjega ustvarjanja, ki po kvalitativnosti in kvantitativnosti snovi in idej, s katerimi se je boril in jih oblikoval, skoro preseza dimenzije človeških energij.

Prevajati Strindberga na slovanski jezik je kočljiva stvar in zahteva velikega jezikovnega umetnika. Kakor je Strindberg po svojem umetniškem ustvarjanju, ki razglablja, razkraja in analizira, najbližji slovanskim plemenom, tako je način njegovega umetniškega izraza povsem germanski. Najti temu izrazu, ki operira z neskončno množico znanstvenih terminov, adekvatno slovansko formo, je dostikrat zelo težavna, sposobnosti poprečnega prevajavca presegajoča naloga. Pejanović si je olajšal to nelahko nalogo s tem, da je najtežavnejša mesta, ki so se mu videla manj bistvena, skrajšal, jih „prikrojil“, ter tudi drugače ne kaže, da bi se na vseh mestih posebno potrudil, da poda čim najtočnejšo pregnantnost avtorjevega izraza in ideje. Na par mestih je avtorja celo krivo umel. Zato je prevod mestoma nedostaten in nepopoln, v celoti pa dokaj neopiljen. Te srbske „Ispovesti“ so napravljene po nemškem prevodu „Die Beichte eines Toren“, ki ga je z avtorjevim sotrudištvom oskrbel Scheering. Knjiga je natisnjena na ničvrednem časopisnem papirju.

Fran Albrecht.

Naši prevodi. Oton Zupančič je prevedel Shakespearjev „Sen kresne noči“, „Julija Cezarja“ (na novo), „Macbetha“ in „Othella“. Vsega skupaj namerava prevesti 10 do 12 Shakespearejevih del. Prevode bo založila „Tiskovna zadruga“. — I. Vovk je prevedel L. Andrejeva „Anfiso“. Založila jo bo tržaška „Edinost“.

